

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1928 kl. 1 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om
förtydligande av kommunallagarnas bestämmelser angående
anslag till nya ändamål eller behov.*

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 30, ha herrar Olsson i Kullenbergstorp och Nilsson i Hörby hemställt, att riksdagen ville i skrift till Kungl. Maj:t anhålla om snar utredning rörande förtydligande i angiven riktning av kommunallagarnas bestämmelser angående anslag till nya ändamål eller behov samt om framläggande för nästa riksdag av de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom i nu förevarande motion angives var frågan om ändrade bestämmelser angående kvalificerad majoritet vid beviljande av anslag inom de kommunala beslutande organen före vid 1927 års riksdag. I motioner inom båda kamrarna hemställdes då, att två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster skulle erfordras för beslut avseende beviljande av anslag till nya ändamål eller behov, eller av anslag för ändamål eller behov, som icke vore nytt, men för vilket under det löpande året anslag ej utginge, eller höjande av visst under det löpande året utgående anslag. Konstitutionsutskottet hemställde, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, vilken hemställan av kamrarna bifölls. I sitt utlåtande (nr 20) yttrade utskottet, som ställde sig avvisande mot tanken på en utvidgning av den kvalificerade majoritetens tillämplighetsområde, bland annat följande:

»Motionärernas uttalande, att bestämmelserna om kvalificerad majoritet för beviljande av anslag till nya ändamål eller behov blivit alltmera betydelselösa, innefattar enligt utskottets mening en överdrift. Emellertid torde erfarenheten visa, att dessa bestämmelser kunna bli föremål för skilda tolkningar och att den begränsning av majoritetens beslutanderätt, som här avsetts, under vissa förhållanden kan bli av tvivelaktigt värde. Utskottet vill därför uttala önskvärdheten av att bestämmelserna erhålla en mera bestämd formulering; särskilt synes ett klarläggande av innebörden i begreppet 'nya ändamål och behov' vara önskvärd. Det torde dock

kunna förväntas, att denna fråga blir föremål för uppmärksamhet i samband med den revision av kommunalförfattningarna, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 juni 1924 igångsatts och som, ehuru för närvarande avbruten, enligt vad utskottet förutsätter i en nära framtid kommer att återupptagas.»

Sedan nu förevarande motion väcktes har den av landshövdingen Hj. L. Hammarskjöld verkställda utredningen angående en allmän, i huvudsak formell, revision av kommunalförfattningarna framlagts. I det uti utredningen ingående förslaget till lag om kommunalstyrelse upptagas bestämmelser angående de fall, då ifrågavarande kvalificerade majoritet skulle erfordras, motsvarande de som nu gälla. Det heter i första avdelningen (om kommunalstyrelse på landet) kap. 2 § 13 mom. 2 och i andra avdelningen (om kommunalstyrelse i stad) kap. 2 § 17 mom. 2: »För beslut erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster, då beslutet avser:

— — — — —
b) beviljande av anslag till nya ändamål eller behov.
— — — — —

Senare i nämnda båda moment finnes följande bestämmelse, vartill motsvarighet nu saknas:

»Till nya ändamål och behov hänföres i b) sådana, för vilka anslag ej utgått under tio år näst före det år, som anslaget avser.»

Som motiv för denna bestämmelse anför landshövding Hammarskjöld följande:

»I enlighet med framställda önsknings har jag sökt precisera begreppet 'nya ändamål eller behov'. Därvid har jag icke funnit någon bättre utväg än att fastställa en tidsgräns, inom vilken ett föregående beslut skall falla för att kunna återopas. Detta står i överensstämmelse med grunden för åtskillnaden mellan bestämmelserna i punkterna b), c) och d) och är även praktiskt lämpligt för undvikande av tvivelsmål och misstag.»

Utskottet finner i likhet med föregående års utskott ett förtydligande av kommunalförfattningarnas bestämmelser i ifrågavarande hänseende önskvärd. Utskottet anser det emellertid i sakens nuvarande läge icke lämpligt att intaga någon förhandsståndpunkt till landshövding Hammarskjölds sakligt nya förslag till frågans lösning. Då det kan förväntas, att särskild uppmärksamhet ägnas detta spörsmål i de yttranden, som över det framlagda förslaget till reviderade kommunalförfattningar torde komma att införas från vederbörande statliga och kommunala myndigheter, vill utskottet endast framhålla önskvärdheten, att i samband härmed uppmärksamhet ägnas även åt frågan om landstingslagens och kyrkostämmeförordningens bestämmelser i detta avseende.

Under angivna omständigheter och med hänvisning till sitt omförmälda utlåtande förra året finner utskottet icke skäl föreligga att nu begära ytterligare utredning och får alltså hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 mars 1928.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: Herrar von Geijer, Strömberg, Thulin, David Bergström, Adolf Dahl, G. W. Hansson, Stendahl*, Reuterskiöld, Vennerström, A. W. Johansson, Sävström, Magnusson i Tumhult*, Borg, Gustafson i Kasenberg*, Hallén*, Johansson i Kälkebo*, Karlsson i Vadstena*, Björkman, Fast och Björnberg.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.